

AUGUSTEYNS, Leo (Antwerpen 25 mei 1870 – Antwerpen 15 december 1945).

Kwam uit de volksklasse. Augusteyns werd in 1905 lid van de **Liberale Volkspartij** van Antwerpen. Hij was eerst gemeenteambtenaar in Antwerpen, daarna liberaal volksvertegenwoordiger voor Antwerpen van 1906 tot 1919. Hij was de leidsman van de Vlaamsgezinde liberalen in Antwerpen. In het parlement hield hij verscheidene **flamingantische** interventies maar werd daarbij niet gesteund door de meerderheid van de liberalen. Hij botste ook tegen de katholieke meerderheid die dergelijke opmerkingen van een liberaal niet nam.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd Augusteyns activist. In 1907 was hij al lid van de tweede **Vlaamse Hoogeschoolcommissie**, maar de vernederlandsing van de Gentse Rijksuniversiteit door **Moritz von Bissing** bracht hem op het activistische pad. In 1916 werd Augusteyns voorzitter van de **Bond tot bevordering van de Vlaamse Hoogeschool te Gent**. Op dat ogenblik was hij ook ondervoorzitter van het **Algemeen-Nederlands Verbond**, afdeling Antwerpen. In oktober 1917 stichtte hij de liberale activistische vereniging Voor Vrede en Vrij Vlaanderen als afscheuring van de Liberale Volkspartij. Zijn **activisme** wekte fel verzet op in liberale kringen en hij moest ontslag nemen als secretaris van het filantropische Antwerpsch Noenmaal, dat hij zelf gesticht had. Hij maakte zich daarna verdienstelijk in de activistische organisatie **Volksofbeelding**. Hij behoorde tot de gematigde vleugel en streefde het herstel na van de soevereine staat België met taalgelijkheid. Verder dan bestuurlijke scheiding wilde hij niet gaan. Hij weigerde zich aan te sluiten bij de **Raad van Vlaanderen** die volgens hem een groep op macht beluste lieden was. Omstreeks september 1917 nam hij ontslag uit de Liberale Volkspartij. In december 1917 werd hij door de activistische top – met goedkeuring van de bezetter – benoemd in de raad van beheer van het **Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium** te Antwerpen, en in mei 1918 in de raad van beheer van het **Hooger Handelsgesticht** te Antwerpen.

Na het aflopen van de oorlog ging Augusteyns niet op de vlucht omdat hij vond dat hij binnen de perken van de Belgische wet was gebleven. Hij werd gearresteerd en in 1919 wegens verklikking tot drie jaar gevangenisstraf en 500 frank boete veroordeeld. In de raad van beheer van het conservatorium had hij zich tegen personeel gekant dat tegen

het activisme ageerde. De bezetter greep tegen deze mensen in hetgeen Augusteyns na de oorlog deze veroordeling opleverde. Dit viel hem zeer zwaar en hij vocht dit hardnekkig aan. Hij werd uit de liberale partij gesloten en kwam bij het Het Vlaamsche Front terecht.

In 1926 was hij een van de stichters van de uitgeverij De Noorderklok in Kapellen, die verscheidene nationalistische brochures en het weekblad *De Noorderklok* uitgaf. Augusteyns schipperde binnen de Frontpartij tussen de radicale vleugel en de meer gematigde die hoopte met het Front een politieke macht te kunnen vormen waar de andere partijen rekening moesten mee houden. Als vrijzinnige en

LIBERALE VOLKSPARTIJ van Antwerpen

**Kies- en Propagandawerking
" HELP U ZELVE "**

DEMOKRATISCH BANKET

DEN HEER

WIJ WILDEN WAT WAS RECHT

EN WONNEN WAT WIJ WILDEN

LEO AUGUSTEYNS

AANGEBODEN BIJ GELEGENHEID
ZIJNER HERKIEZING TOT VOLKSVERTEGENWOORDIGER

OP

ZATERDAG 16 JULI 1910.

Druck. - Jos. Hejten, Bredastraat, 50.

Volksvertegenwoordiger Leo Augusteyns (1906-1919) was als flamingant een buitenbeentje in de liberale partij. Tijdens de Eerste Wereldoorlog koos hij voor het activisme. Na de oorlog sloot hij aan bij de Frontpartij. (AMVC)

democraat kon hij zich niet terugvinden in de groep die, onder leiding van Jan Timmermans, in 1934 wilde aansluiten bij het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV). Augusteyns verzette zich tegen deze stap omdat het de fascisering van de partij betekende. Hij bleef met een minderheid de traditie van het federalistisch gezinde en ideologisch pluralistische Vlaamsche Front verder zetten tot aan de Tweede Wereldoorlog.

WERKEN: *Lezing. Aan de leden van de liberale Volkspartij en Help U Zelve*, 1917; – *Borms*, 1927.

LITERATUUR: P. Fredericq, *Schets eener geschiedenis der Vlaamsche Beweging*, III, 1908; – M. Basse, *De Vlaamsche Beweging van 1905 tot 1930*, 2 dln., 1930-1933; – A. Faingnaert, *Verraad of zelfverdediging?*, 1933; – H.J. Elias, *25 jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, I, 1969; – A.W. Willemsen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940*, 1969²; – B. de Wever, *Greep naar de macht. Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945*, 1994; – L. Vandeweyer, 'Collaboreren en arbeiders deporteren! Dilemma's voor activisten en Duitsers tijdens de Eerste Wereldoorlog?', in *Brood en Rozen* (december 1996), p. 15-32.

ILLUSTRATIE(S), zie: Antwerpen-stad.

ANNE BAEYENS* EN LUC VANDEWEYER